

ТАЛАБАЛАР НУТҚИЙ ФАОЛЛИГИНИ ОШИРИШДА ПАРЕМИЯЛАР АСОСИДАГИ МЕТОДИК ЁНДАШУВ

*Фан доктори (DSc), мустақил тадқиқотчи
Самарқанд давлат педагогика институти
Амануллаева Камола Муминовна
e-mail: miskamolka@yahoo.com*

A METHODOLOGICAL APPROACH BASED ON PAREMIAS FOR ENHANCING STUDENTS' SPEAKING ACTIVITY

*DSc (Independent Researcher) at Samarkand
State Pedagogical Institute
Amanullaeva Kamola Muminovna
E-mail: miskamolka@yahoo.com*

МЕТОДИЧЕСКИЙ ПОДХОД К ПОВЫШЕНИЮ РЕЧЕВОЙ АКТИВНОСТИ СТУДЕНТОВ НА ОСНОВЕ ПАРЕМИЙ

*DSc (независимый исследователь) в Самаркандском
государственном педагогическом институте
Амануллаева Камола Муминовна
e-mail: miskamolka@yahoo.com*

Аннотация: Мақолада талабаларнинг нутқий фаоллигини оширишда паремиологик бирликлар (мақол ва нақллар)дан фойдаланишга асосланган методик ёндашув таҳлил қилинади. Мақоллар нутқ кўникмаларини ривожлантириш, луғат захирасини бойитиш, маданий онгни шакллантириш ва танқидий фикрлашни рағбатлантиришда самарали восита сифатида таърифланади. Улар турли халқларнинг ҳаёт тажрибаси, қадриятлари ва дунёқарашини акс эттирувчи тил манзарасининг муҳим элементи сифатида қаралади. Мақолада паремияларни нутқий ва ёзма мулоқотни ривожлантиришга қаратилган интерактив ва контекстуал топшириқларга интеграция қилишнинг долзарблиги асослаб берилган. Шунингдек, паремияларнинг талабаларда маданиятлараро компетенцияни шакллантиришдаги ва тил ўрганишга бўлган мотивацияни оширишдаги ўрни алоҳида таъкидланган. Муаллиф хулосасига кўра, мақоллар таълим жараёнини фаоллаштириш ва чет тил ўқитиш сифатини оширишда самарали восита ҳисобланади.

Калит сўзлар: мақоллар, нутқий фаоллик, чет тил таълими, ўқитиш методикаси, маданиятлараро компетенция, коммуникатив кўникмалар, паремиология, ўқув мотивацияси, танқидий фикрлаш, тил манзараси.

Аннотация: В статье рассматривается методический подход к активизации речевой деятельности студентов на основе использования паремий (поговорок и пословиц) в процессе обучения иностранному языку. Подчеркивается дидактический и коммуникативный потенциал паремий как средств, способствующих развитию речевых навыков, расширению словарного запаса, формированию культурной осведомлённости и критического мышления обучающихся. Паремии анализируются как элементы языковой картины мира, отражающие менталитет, ценности и жизненный опыт народов. Обоснована целесообразность включения паремий в структуру интерактивных и контекстных заданий, направленных на развитие устной и письменной речи. Отдельное внимание уделено роли паремий в формировании межкультурной компетенции и повышении мотивации студентов к языковому обучению. Делается вывод о том, что паремии являются эффективным инструментом интенсификации учебного процесса и повышения качества языковой подготовки.

Ключевые слова: паремии, речевая активность, иноязычное образование, методика преподавания, межкультурная компетенция, коммуникативные навыки, пословицы, учебная мотивация, критическое мышление, языковая картина мира.

Annotation: The article explores a methodological approach to enhancing students' speech activity through the use of paremiological units (proverbs and sayings) in the process of foreign language teaching. The didactic and communicative potential of proverbs is emphasized as a tool for developing speaking skills, expanding vocabulary, fostering cultural awareness, and stimulating critical thinking. Proverbs are analyzed as elements of the linguistic worldview that reflect the mentality, values, and life experience of different peoples. The relevance of integrating proverbs into interactive and contextual tasks aimed at developing oral and written communication is substantiated. Special attention is given to the role of proverbs in shaping intercultural competence and increasing students' motivation for language learning. The article concludes that proverbs serve as an effective instrument for intensifying the learning process and improving the quality of language education.

Keywords: proverbs, speech activity, foreign language education, teaching methodology, intercultural competence, communicative skills, paremiology, learning motivation, critical thinking, linguistic worldview.

Паремиология – бу жамиятларда умумий маънавий қадриятлар ва ҳаётий ҳикматларни қисқа ва маънодор иборалар орқали ифода этиш механизмларини ўрганувчи илмий йўналишдир. Мақоллар инсон тажрибалари, тарихий мерос ва маданий анъаналарни ўз ичига олган мукаммал маъноларни ўзида мужассам этган бўлиб, улар авлоддан авлодга анъанавий равишда етказиб келинади. Фақатгина кундалик мулоқот воситаси эмас, балки таълим жараёнида ҳам мақоллар маданият, ахлоқ ва маънавиятни ўрганишда муҳим рол ўйнайди. Академик муҳитда мақоллар мураккаб назарий тушунчаларни соддалаштириб, уларни талабалар учун англашли ва ҳаётий мисоллар билан боғлаш имконини яратади. Шунингдек, улар адабиётшунослик, тарихшунослик, психология ва фалсафа каби турли соҳаларда фанлараро ёндашувни ривожлантиришда қўлланилади. Мақоллар фақатгина нутқнинг реторик жиҳатини бойитиб қолмасдан, балки педагогик восита сифатида талабаларни танқидий фикрлашга, ахлоқий мулоҳаза қилишга ва самарали мулоқотга рағбатлантиради. Талабалар таниш иборалар орқали маъноларни чуқур таҳлил қилишга, уларни тил, маданият ва инсон хулқ-атвори билан боғлашга чақирилади. Шу тариқа, мақоллар академик муҳокамаларни жонлантириб, талабаларни ижодий фикрлашга ва анъанавий қарашларни сўроқ қилишга ундайди. Ушбу мақолада паремиологиянинг академик тадқиқотлардаги ўрни ва аҳамиятини кўрсатишга қаратилган бўлиб, муҳим олимларнинг илмий ишлари мисолида мақолларнинг интеллектуал ривожланишдаги ролини очиб беради. Ушбу тадқиқот мақоллар орқали аниқ ва мантиқий мулоқот, чуқур фикрлаш ҳамда мураккаб ғояларга маънодор муносабат шакллантиришнинг муҳимлигини таъкидлайди. [1. Axmedov I.] Бир қатор олимлар паремиологиянинг таълим ва академик фаолиятдаги аҳамиятига алоҳида эътибор қаратишган. Улар орасида Арчер Тейлор ва Вольфганг Мидер каби тадқиқотчилар паремаларни илмий муҳитда тушунишга катта ҳисса қўшганлар. Арчер Тейлор – паремиология соҳасида биринчилардан бўлиб, мақолларнинг шакл-ҳолати ва функциялари бўйича илғор тадқиқотлар олиб борган. Унинг 1931 йили чоп этилган “The Proverb” (“Мақол”) номли асарида Тейлор мақолларнинг маданий билимлар ва жамият қадриятларини узатишдаги муҳимлигини таъкидлайди. Унинг фикрига кўра, мақоллар фақатгина реторик восита бўлиб қолмай, балки жамиятнинг умумий ҳикматини акс эттирувчи ва танқидий фикрлашни ривожлантирувчи курол деб қараган. Тейлор таълим муассасаларида мақоллар талабаларни чуқурроқ таҳлил қилишга, назарий тушунчалар билан амалиёт ўртасидаги боғлиқликларни излашга ундайди, деб ҳисоблайди. [2. Archer Taylor (1931)].

И.Ахмедов ўзининг “Paremiology: Enhancing Academic Insight Through Proverbs” мақоласида ҳозирги замон олимларидан бири Wolfgang Mieder **ҳақида маълумот келтириб ўтган**. У Арчер Тейлорнинг илмий ишларини янада

ривожлантирган ва мақолаларнинг замонавий академик нутқга қандай таъсир кўрсатишини тадқиқ қилган. Мидернинг 1993 йилда чоп эттирган "Proverbs Are Never Out of Season" ("Мақоллалар ҳеч қачон эскирмайди") асарида у мақоллар ахлоқий, фалсафий ва педагогик муҳокамаларни шакллантиришдаги долзарблигини таъкидлайди. Шунингдек, у ўқитувчи мақоллардан фойдаланиб, талабаларда танқидий фикрлаш қобилияти билан бирга ахлоқий мулоҳазаларни ҳам ривожлантиришлари учун қулай муҳит яратишлари мумкинлигини кўрсатади. Мидер (Wolfgang Mieder)нинг тадқиқотлари мақоллар ижодий ва танқидий фикрлашни рағбатлантирувчи кучли восита эканлигини очиб беради ва уларнинг академик таълимдаги аҳамиятини янада оширади.

Taylor, Mieder, and Whiting (Тейлор, Мидер ва Уайтинг) каби олимларнинг тадқиқотлари паремиологиянинг нафақат тил анъаналарини ўрганиш, балки академик ҳаёт учун интеллектуал ривожланишга хизмат қилувчи динамик ва муҳим фан эканлигини намоён этади. Мақоллар мураккаб ғояларни содда ва аниқ ифода орқали ўзида мужассам этган бўлиб, талабалар ва ўқитувчи учун мулоқотни бойитиш, англашни ошириш ҳамда назарий ва амалий билимларни чуқурроқ англаш учун қимматли манба бўлиб хизмат қилади. Аниқроқ қилиб айтганда, тадқиқот уч босқичда амалга оширилди: Биринчидан, паремиология бўйича олимларнинг, хусусан Арчер Тейлор, Вольфганг Мидер ва Бартлет Жере Уайтингнинг илмий ишлари ўрганилди. Бу академик муҳитда мақолларнинг кенг аҳамиятини тушуниш учун назарий асос бўлди. Иккинчидан, адабиётшунослик, тарих ва фалсафа каби турли илмий соҳаларда ўтказилган маърузалар ва семинарлар кузатилди. Мақолларни таълим воситаси сифатида қўллайдиган ўқитувчилар аниқланди. Бу тадқиқот мақолларнинг амалиётдаги қўлланилиши ҳамда талабаларнинг фаол иштирок ва танқидий фикрлаш қобилиятига таъсирини кўрсатди. Учинчидан, университетдан бир қанча профессор билан суҳбатлар ўтказилди. Суҳбатлар мақоллардан интеллектуал ривожланишни қўллаб-қувватлашда қандай фойдаланишлари ҳақидаги маълумотларни тўплашга хизмат қилган эди. Профессорлар турли академик соҳалардан бўлиб, мақолларнинг турли фанларда самарадорлиги ҳақида кенгроқ тасаввурга эришиш имконини берди. Тўпланган маълумотлар мавзуси таҳлил усули орқали кўриб чиқилди ва мақолларнинг академик таълимда қўлланилишидаги такрорланадиган афзалликлари ҳамда уларнинг талабаларнинг когнитив ва коммуникатив қобилиятларига таъсири аниқланди. Натижада, Тадқиқот мақолларнинг академик ҳаётга таъсири бўйича бир қатор муҳим хулосаларни тақдим этди ва уларнинг талабаларнинг фаол иштирокини ошириш ҳамда интеллектуал ривожланишдаги аҳамиятини таъкидлади. Дарсларни кузатиш жараёнида талабалар мақоллардан ижобий таассурот олганликлари қайд этилди, айниқса мақоллар мураккаб ёки абстракт тушунчаларни тушунтиришда

қўлланилганда бу ходиса яққол кузатилди. Масалан, фалсафа дарсларида ўқитувчи ахлоқий муаммоларни кириш сўзи сифатида мақоллардан фойдаланганда, талабалар абстракт этик назарияларни ҳаётдаги воқеалар билан боғлаш қобилиятини оширишди. “Actions speak louder than words” яъни, “Тап билгунча - иш бил” каби мақоллар ахлоқий мавзусида муҳокамаларни бошлаш учун қўлланилди, бу эса талабаларнинг фикр алмашинувида чуқурроқ ва мазмунли иштирокини таъминлади. Профессорлар билан ўтказилган интервьюлар шуни кўрсатдики, **мақоллар талабаларда таҳлилий фикрлашни ривожлантиришга катта туртки беради.** Адабиёт ва тарих факультетлари профессорлари таъкидлашча, мақоллар талабалар учун кенг маданий манзаралар ва тарихий воқеаларни ўрганишда қулай ва мазмунли бошланғич нукта вазифасини ўтайди. Бир профессор таълим жараёнида тарихий инқилоблар ҳақида дарс ўтар экан, “A chain is only as strong as its weakest link” яъни, “Бирор кишининг муваффақиятсизлиги бутун гуруҳ муваффақиятсизлигига олиб келади” деган мақолни қўллаган ҳолда, талабаларга кенг ижтимоий ҳаракатлар ичида алоҳида шахснинг ўрни ва ҳиссаси қандай муҳим эканини тушунтиришга эришган. Бундай ёндашув орқали жамоавий масъулият ва шахсий ташаббускорлик ҳақида танқидий муҳокамаларга асос яратилган.

Кузатувлар шуни ҳам кўрсатдики, **дарс жараёнида мақоллардан фаол фойдаланилганда, талабаларнинг иштирокчанлиги кескин ошган.** Мақоллар асосида баҳс ёки гуруҳли муҳокамаларни бошлаган ўқитувчилар, одатда, талабаларнинг фаолроқ қатнашишини ва турли нуктаи назарларни эркин ифода этишини қайд этишган. Масалан, бир адабиёт профессори “Қалам — қиличдан кучлироқ” деган мақол орқали сиёсий ҳаракатларда тилнинг таъсир кучи ҳақида баҳс бошлаган. Бу эса талабаларнинг фаол ва ҳаяжонли иштирокини келтириб чиқарган, улар тарихий ва замонавий мисоллар келтириб, ўз нуктаи назарларини асослаб беришган. **Адабиёт таҳлили шуни кўрсатдики, мақоллар нафақат ёзма, балки оғзаки нутқда ҳам коммуникатив кўникмаларни сезиларли даражада яхшилайд.**

Wolfgang Mieder (Волфганг Мидер) каби олимлар таъкидлашча, мақоллар талабаларга мураккаб фикрларни аниқ ва равшан ифода этишда ёрдам беради. Бу мулоқот жараёнида кузатувлар орқали ўз тасдиғини топди: мақоллардан фойдаланган талабаларнинг жавоблари кўпроқ аниқлик ва мукамалликка эга бўлди. Масалан, талабалардан мақолларни ҳаётдан олинган воқеаларга татбиқ этиш сўралган гуруҳий машқларда, мақоллардан фойдаланганлар тақдиротлари қисқа, равшан ва таъсирли бўлган, бу эса мақоллардан фойдаланмаганларга нисбатан аниқ кўринган. Тадқиқот шуни кўрсатдики, мақоллар турли илмий соҳалар ўртасида кўприк вазифасини ўташини кўрсатди. Гуманитар фанлар профессорлари таъкидлашча, мақоллар кўпинча тарих, маданият ва тилнинг

ўзаро боғлиқлигини намоён этади, шу тариқа улар интердисциплинар ўқитиш учун фойдали восита ҳисобланади. Бир профессор таълим жараёнида турли маданиятларга мансуб мақоллардан фойдаланиш талабаларга нафақат тиллар хилма-хиллигини, балки жамиятлар ўртасидаги умумий қадриятлар ва зукколикни ҳам тушунишга ёрдам берган. Бу эса талабаларнинг маданий онгини бойитиб, илмий мавзуларнинг глобал аҳамиятини англашларига сабаб бўлди.

Умуман олганда, натижалар шуни кўрсатдики, мақолларни таълим жараёнига жорий этиш танқидий фикрлашни ривожлантириш, коммуникатив қобилиятларни такомиллаштириш ва талабаларнинг аниқ ва чуқур интеллектуал изланишларда иштирокини оширишда жуда муҳим аҳамиятга эга эканлигини кўрсатди. Мақоллар, коллектив зукколикнинг қисқа ва ёдда қоларли ифода воситаси сифатида, ўқитувчилар ва талабалар учун турли фанлар доирасида ўрганиш жараёнини бойитувчи универсал восита бўлиб хизмат қилади.

Хулоса қилиб айтиш мумкинки, мақоллар (паремиология) илмий ҳаётни бойитишда муҳим ўрин тутди. Улар ўқитувчи ва талабаларларга аниқ мулоқот, танқидий фикрлаш ва маданиятни тушуниш учун зарур воситаларни тақдим этади. Мақоллар мураккаб ғояларни оддий ва ёдда қоларли баён этиш орқали ифодалайди, шу тариқа назарий билимлар билан амалий ҳаёт ўртасида кўприк вазифасини ўтайди. Ушбу мақола илмий манбалар таҳлили, дарсларда кузатувлар ва ўқитувчилар билан суҳбатлар орқали мақолларнинг турли фанлар доирасида академик нутқни бойитишда муҳим аҳамият касб этишини исботлади. Тадқиқот натижалари шуни кўрсатдики, мақоллар нафақат мураккаб ғояларни тушунишга ёрдам беради, балки талабаларнинг фаол иштирокини рағбатлантириб, таҳлилий фикрлашни кучайтиришга ва маданий онгни ривожлантиришга ёрдам беради. Қийин тушунилган тушунчаларни аниқлаштириш, баҳсларни бошлаш ёки ахлоқий ва фалсафий мулоҳазаларни киритишда мақоллар қадрли коммуникатив восита сифатида хизмат қилади, бу эса талабалар ҳамда ўқитувчиларнинг интеллектуал ривожланишига салмоқли ҳисса қўшади.

Дарҳақиқат, мақоллар ва иборотлар нафақат мулоқот воситаси сифатида қизиқарли, балки миллий характер, халқ қадриятлари тизимини англаш учун ҳам муҳим аҳамиятга эга. Улар халқ онгидаги тушунчани акс эттиради, маданият ва мафкуравий қараш, халқ фалсафаси ҳақида маълумот берувчи манба ҳисобланади. Мақоллар халқ ҳикматининг аксидир; улар орқали халқ турмуши, анъаналари, одатлари ва олдинги давр тилларини ўрганиш мумкин. Мақоллар ва иборотларни лингвомаданий жиҳатдан таҳлил қилиш жамиятда қабул қилинган хулқ-атвор моделини тушунишга ёрдам беради. Мақолларнинг энг қисқа шаклда бўлиши улардаги халқ ҳикматини биргина ибора орқали маслаҳат, огоҳлантириш ёки танқид шаклида етказиш имконини беради. Маълум бир

паремиологик минимумга эга бўлиш тилни чуқур тушуниш ва самарали мулоқот учун зарурдир. [3. Ефимова С.Ю. с.117]

Хорижлик талабалар мақоллар ва нақллар ёрдамида бошқа миллатнинг нутқ вазиятини қандай тасвирлашини ўрганиб, бошқа тилдаги масалан, инглиз тилидаги ибораларни ўз тилларидаги ўхшаш усуллар билан таққослайдилар. Улар инглиз тилидаги нутқ формулаларини ўз тилларида халқ фикрини бадиий ифода этишнинг анъанавий усуллари билан таққослайдилар. Бундай ёндашув нафақат ўрганилаётган тил бўйича билимларни мустаҳкамлайди, балки уларнинг халқаро лингвокультурологик даражасини ҳам оширади.

Шундай қилиб, талабанинг **бошқа миллат вакиллари билан эркин мулоқот қилиш учун янги имкониятлар очилади, чунки уларнинг дунёқарashi ва ички туйғулари унга маълум бўлиб, сўз ва ҳис этиш ўртасидаги уйғунлик юзага келади.** Дарс жараёнида тил бирлигининг маъновий мазмунини иложи борида тўлиқ тавсифлаш зарур, яъни фақат унинг луғатдаги маъносини эмас, балки унинг семантик юкини ҳам кўрсатиш керак. Маданий билимлар тил компетенциясининг ажралмас қисми ҳисобланади. Культурологик маълумотларни денотатив маънолардан ёки коннотатив таҳлил орқали аниқлаш мумкин. В.И. Зимин таъкидлайдики: “Баҳо компонентлари сўзловчининг семантик компетенциясида мавжуд ҳолатдир, чунки қадриятларга оид хулосалар дунёнинг қадриятлар асосидаги манзараси билан чамбарчас боғлиқ. Бу дунёқараш муайян тил жамияти доирасида шаклланади... Гапирувчи шахс ўз нутқи бир хил тил жамияти аъзолари томонидан тўғри тушунилишини истар экан, жамиятда қабул қилинган қадриятлар тизими доирасидан четга чиқа олмайди” [4. Зимин В. И с. 13-14].

Паремиялар - бу тилнинг ўзига хос бирликлари ва белгиларидир, инсонлар ўртасидаги мулоқотнинг муҳим қисмидир. Улар муайян ва характерли ахборотни ифода этади, ҳаётий ва фикрий вазиятлар, воқеалар ёки турли объектлар ўртасидаги муносабатларни белгилайди. Шу боисдан, паремиялар афористик (ҳикматли) нутқнинг марказий шакли сифатида барқарор сўз ифодалари ичида энг оммавий, ҳаётчан ва ижтимоий аҳамиятга эга жанр ҳисобланади. Халқ донолиги ва руҳий дунёси айнан ана шундай ифодалар - мақоллар ва нақлларда намоён бўлиши азалдан кузатилган. Турли халқларнинг мақол ва нақллари билиш нафақат ушбу тилни теранроқ англашга, балки халқнинг фикр юритиши, ҳаёт тарзи, урф-одати ва ўзига хос характерини чуқурроқ тушунишга ёрдам беради. Паремиялар тил феномени сифатида нутқда мавжуд бўлиб, бир вақтнинг ўзида маънога эга мустақил матнлар ҳисобланади. Улар нутққа эркин киришганлиги туфайли осон қабул қилинади ва ўзининг **прагматик вазифасини** – яъни ахборот (маданий, ижтимоий, этник, эстетик, тарихий ва бошқа) блокларини узатиш вазифасини муваффақиятли бажаради.

Паремияларнинг ўринли ва тўғри қўлланилиши нутққа бетакрорлик ва ифодаанинг кучини бағишлайди, таълим жараёнида фаолликни оширади. Паремиялар орқали биз шунга гувоҳ бўламизки, **турли китъа ва халқларда бир хил ҳаётий ҳолатлар ва объектив воқелик турлича, бироқ умумий хусусиятлар билан ифода этилган.** Ҳар бир маданият ижтимоий ва психологик барқарорликни таъминловчи муайян хулқ нормалари тизимини шакллантирган” [5. Кочетковой. Т. В. с. 90]. **Паремиялар талабаларда маданиятлараро коммуникатив компетенцияни шакллантиришда юқори дидактик салоҳиятга эга.** Шу сабабли, инглиз ва ўрганилаётган тиллардаги мақол ва нақлларни таҳлил қила олиш, улар қайси халқ тақдиридаги воқеалар, қандай дунёқараш хусусиятлари асосида юзага келганини тушуниш жуда муҳимдир. Бундай бирликлар тилга бўлган қизиқишни кучайтиради, лингвистик интуицияни ривожлантиради, тилшунослик тушунчаларида фикр юритиш қобилиятини шакллантиради. Агар таълим жараёнида коммуникатив йўналтирилганлик тамойилига амал қилинса, ўқитувчи фаолиятининг бутун тизими ҳар бир босқичда талабанинг нутқий-тафаккур фаоллигини таъминлашга қаратилган бўлади.

Паремиялар дарс жараёнида реал мулоқот муҳитини яратишга, ўқитиш жараёнига ўйин элементларини жорий этишга хизмат қилади. [6. Богдашкина С. В. с. 27].

Хулоса, “Инглиз тилида паремияларни ўқитиш орқали талабаларнинг нутқий компетенциясини интенсив ривожлантириш учун замонавий тил ўрганиш жараёни муҳим аҳамият касб этади. Паремиялар - халқ оғзаки ижодининг ўзига хос намунаси сифатида, нафақат тилнинг лексик ва грамматик қирраларини ўрганишда, балки нутқ маданияти, мулоқот кўникмаларини ривожлантиришда ҳам самарали воситадир. Паремияларни ўқитиш методикаси талабаларнинг нутқий компетенциясини, яъни фикрларини аниқ, раво ва тўғри ифода этиш қобилиятини интенсив тарзда оширишга хизмат қилади. Бу услуб ёрдамида талабаларнинг луғат бойлиги кенгаяди, уларнинг фикрлаш қобилияти ривожланади, тилни маънодор ва контекстга мос қўллаш кўникмалари шаклланади. Шу билан бирга, паремиялар талабаларда шу тил маданияти ҳақидаги тушунчалар ва тилда самарали мулоқот қилиш кўникмаларини мустаҳкамлайди.

Методик ёндашувда паремияларни фақат ёдлашга эмас, балки уларни таҳлил қилиш, ҳаётий вазиятларга татбиқ этиш, интерактив машғулотлар орқали фаол қўллашга алоҳида эътибор қаратилади. Бу эса тил ўрганиш жараёнини қизиқарли ва самарали қилади, талабалар орасида нутқий фаолиятнинг ўсишига олиб келади. Хулоса қилиб айтганда, инглиз тили машғулотларида паремияларни ўқитиш методикаси талабаларнинг нутқий компетенциясини тез

ва самарали ривожлантиришда муҳим ўрин тутди. Бу ёндашув тил ўрганиш жараёни янада бойитди, тил кўникмаларининг амалий қўлланилишига хизмат қилади ва маданиятлараро мулоқотга тайёрлайди.

Адабиётлар рўйхати:

1. Axmedov Ikboljon. Paremiology: Enhancing Academic Insight Through Proverbs Kokand university. Ta'limda yangicha yondashuv – innovatsiya sari qo'yilgan qadam. 2024. B.768-773.
1. <file:///C:/Users/user/Downloads/768-773.pdf>
2. Taylor, A. (1931). The Proverb. Harvard University Press. (Archer Taylor's seminal work provides a foundational understanding of proverbs, emphasizing their form and function as carriers of cultural wisdom and critical thinking tools in both social and academic contexts).
3. Ефимова С.Ю. Русские паремии как средство развития речевой компетенции учащихся в процессе преподавания литературы на предвузовском этапе / С.Ю. Ефимова, А.А. Зюзюкина. – Текст: непосредственный // Молодой учёный. – 2016. - № 13.2 (117.2). – С.34-36 -URL: <https://moluch.ru/archive/117/32391/>.
4. Зимин В. И. Оценка и эмотивность как основные прагматические компоненты фразеологических единиц // Фразеология – 2000: Материалы Всерос. науч. конф. «Фразеология на рубеже веков: достижения, проблемы, перспективы». – Тула: Изд-во Тул. гос. пед. ун-та им. Л.Н.Толстого, 2000. – С. 13-14.
5. Кочетковой. Т. В. Языковая личность в современном мире: сб. науч. статей по материалам межвуз. науч.-практ. конференции / под ред. Назрань: Пилигрим, 2009. 180 с.
6. Богдашкина С. В. Выразительные возможности фразеологизмов в говорах мокшанского языка // Образование и наука: современное состояние и перспективы развития: сб. науч. трудов по материалам Междунар. науч.-практ. конференции, 31 июля 2014 г.: в 6 ч. Тамбов: Юком, 2014.
7. Amanullaeva Kamola Muminovna. National concepts and their literary representation in Haruki Murakami's novel "IQ84" Wschodnioeuropejskie Czasopismo Naukowe (East European Scientific Journal) № 9(25), 2017.
8. <https://sciencescholar.us/journal/index.php/ijhs/article/view/11004>
9. Амануллаева Камола Муминовна. Художественный концепт и специфические характеристики его воссоздания, Хорижий филология №4, Самарқанд. СамДЧТИ. 2020, Б.53-57. https://inlibrary.uz/index.php/foreign_philology/article/view/1579
10. Amanullayeva Kamola Muminovna, Universal concept as structural formation of the component of Haruki Murakami's novel "Kafka on the Shore" Jour of Adv

- research in Dynamical & Control Systems, Vol. 12, Issue- 2020, Scopus, Б.1117-1121. <https://sciencescholar.us/journal/index.php/ijhs/article/view/11004>
11. Амануллаева Камола Муминовна. О художественном концепте и в целом, Россия и Узбекистан Международные образовательные научные и социально–культурные технологии: векторы развития. Челябинск-Ташкент-Бухара-Самарканд 2020. Б.271-272.
 12. Amanullayeva Kamola Muminovna. The role of translation in science. Texas Journal of Philology, Culture and History. 2023, 60-62 p.
 13. Amanullayeva Kamola Muminovna. The concept of translation and characteristics of fetures. Information Horizons: American Journal of Library and Information Science. 2024, 63-66 p.
 14. Nasrullayeva Tozagul Suxrobovna, Amanullayeva Kamola Muminovna. Peculiarities of translation of Technical Terms, Concepts and Rendering articles in technical translation. American journal of social and humanitarian research, 2023. –С.29-33.
 15. Kubayeva Nafisa, Amanullayeva Kamola. The problem of teaching students lexical and phraseological features in translation studies of phrasal verbs in English and Uzbek languages. Eurasian journal of academic research. 39-42 p. <https://in-academy.uz/index.php/ejar/article/view/37844>
 16. О.А.Алижоновна, К.М.Амануллаева, М.Б.Аскарлова. Использование термин концепт в лингвокультурологии. Вестник магистратуры. 2024.№12-2 (159) С.76-78
 17. К.Амануллаева, О.Алижоновна. Роль лингвокультурологии в лингвистике. Ijtimoiy-gumanitar va tabiiy fanlardagi an'anaviy va zamonaviy yondashuvlar dialektikasi. Xalqaro ilmiy-amaliy anjuman. 27-Fevral, 2025. С.324-325.
 18. <https://maqollar.uz/cards/9>